

KÚRIA

Bhar.I.1474/2011/4.szám

A Kúria Budapesten, a 2012. év február hó 14. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A nemzetközi kapcsolatokban kötelességszegésre irányuló vesztegetés büntette és más bűncselekmények miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség, valamint a vádlott és védője másodfellebbezését elbírálva a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.338/2010/10. számú ítéletét a büntetés kiszabására vonatkozó részében megváltoztatja,

A vádlottat a terhére megállapított bűncselekmény miatt 8 (nyolc) hónapi börtönbüntetésre és 90.000 (kilencvenezer) forint pénzmellékbüntetésre ítéli;

a börtönbüntetés végrehajtását 2 (kettő) évi próbaidőre felfüggeszti.

A pénzmellékbüntetést meg nem fizetés esetén 1000 (egyezer) forintként kell egy-egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni.

Egyebekben a Fővárosi Ítéltábla ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a bejelentett védelmi fellebbezések folytán a fenti számú, 2011. november 10. napján kelt határozatával a Fővárosi Bíróság 15.B.800/2008/11. számú ítéletét megváltoztatva A vádlottat az ellene vesztegetés nemzetközi kapcsolatban büntette /Btk. 258/B. § (1) és (2) bekezdése/ miatt emelt vád alól felmentette; a terhére fennmaradó közokirat-hamisítás büntette /Btk. 274. § (1) bekezdés b) pont/ miatt az elsőfokú bíróság által vele szemben kiszabott 8 hónapi,

végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetést - a halmazati büntetésre utalás mellőzésével - 180 napi tétel pénzbüntetésre enyhítette.

A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 500 forintban állapította meg. Rendelkezett az így összesen kiszabott 90.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére; egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú ítélet ellen a fellebbviteli ügyész a vádlott terhére, a felmentő rendelkezés miatt, bűnösségének a vesztegetés büntettségében történő megállapítása, és büntetésének súlyosítása érdekében, míg a vádlott és a védő a közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alóli felmentés végett jelentettek be másodfellebbezést.

A Legfőbb Ügyészség írásbeli nyilatkozatában - és képviselője a harmadfokú nyilvános ülésen - az ügyészi fellebbezést változatlanul fenntartva a tényállás kiegészítését indítványozta a következőkkel: A vádlott a francia nyelvet nem beszélte; sem a megállapodás előtt, sem azt követően semmilyen gazdasági tevékenységet nem végzett az afrikai állam érdekében.

A nagykövetnek azért fizetett két ízben összesen 7000 eurót, hogy annak fejében neki a nagykövet jogosulatlanul diplomáciai útlevelet és diplomáciai státuszt adjon.

Végül a nagykövet - mint a küldő állam képviselője - az útlevél és beutazási engedélyek intézése során közigazgatási feladatokat látott el.

Az ekként kiegészített tényállás alapján indítványozta a terhelt bűnösségének a megállapítását a vesztegetés büntettségében, és vele szemben - halmazati büntetésként - felfüggesztett börtönbüntetés kiszabását. (BF.3661/2011/1.)

A védő az írásban részletesen indokolt fellebbezésében a felmentő rendelkezéssel egyetértve azt hangsúlyozta, hogy az eljárás adataiból a vádlott kötelességszegésre irányuló célzatos magatartására következtetést levonni nem lehet.

A megállapodásuk szerint a nagykövet állást és befektetési lehetőséget ajánlott fel a vádlottnak, a tőle kapott összegből pedig a követség működését finanszírozta.

A közokirat-hamisítás büntetést tekintve a másodfokú eljárásban is már előadott érveit megismételve a vádlott tévedésére hivatkozott, és védcének felmentését ez okból kérte.

A harmadfokú nyilvános ülésen az ügyész és a védő is indítványukat fenntartották.

A legfőbb ügyész képviselője kifejtette azt is, hogy a másodfokú

ítéletnek a nagykövet hivatalos személyi minőségével kapcsolatos okfejtésével sem ért egyet (másodfokú ítélet 3. oldal utolsó kettő és 4. oldal első két bekezdése), annak eldöntéséhez ugyanis, hogy a nagykövet külföldi hivatalos személynek volt-e tekinthető az érintett afrikai állam belső jogának az ismerete nem volt szükséges.

* * *

Az ügyész súlyosítást célzó fellebbezése alapos, a védelmi fellebbezések alaptalanok.

A Be. 386. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében joghatályosnak tekintett másodfellebbezések alapján a Kúria a Be. 387. § (1) és (2) bekezdésében írt terjedelemben bírálta felül a másodfokú ítéletet és az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárást. A felülbírálat az elsőfokú ítélet felmentő rendelkezéseire nem terjedt ki, tekintve, hogy ezek már első fokon jogerőre emelkedtek.

A felülbírálat eredményeként arra a megállapításra jutott, hogy mind az első mind a másodfokú bíróság a perjogi szabályok megtartásával folytatta le az eljárást.

Az eljárt bíróságok indokolási kötelezettségüket is teljesítették. A másodfokú bíróság által helyesbített tényállás megalapozott, megfelel az iratok tartalmának.

A Kúria ezért a Legfőbb Ügyészségnek a tényállás kiegészítésére vonatkozó érveit nem osztotta. Továbbá az alább kifejtett indokoknál fogva is úgy ítélte meg, hogy a tényállás kiegészítése amiatt sem szükséges, mert az ügyészi indítványban írt tények jogi relevanciával nem rendelkeznek.

A vesztegetés szempontjából lényeges tények szerint ugyanis a K. Köztársaság úgy delegált nagykövetet, hogy a nagykövetség (a képviselet) működésének a pénzügyi feltételeit nem biztosította, arról a nagykövetnek kellett gondoskodnia.

Erre vezethető vissza a nagykövetnek a képviselet nevében a vádlottal 2005. augusztus 4-én kötött megállapodása (nyomozati iratok 217. oldala) amelynek alapján a másodfokú bíróság a tényállás vesztegetésre vonatkozó részét pontosította.

E megállapodás bevezető része szerint a nagykövet kedvező vélemény kibocsátását határozta el a vádlott tiszteletbeli konzuli minőségben történő akkreditálásával kapcsolatban a Bécsi Egyezmény e konzuli funkcióra vonatkozó rendelkezéseinek a tiszteletben

tartása mellett.

Annak érdekében, hogy a vádlott a legjobb feltételek mellett láthassa el a feladatát, a „nagykövetség diplomáciai védelem alá fogja őt helyezni” és olyan bizonyítványt, tanúsítványt fog részére kiállítani, amely „a diplomáciai útlevél engedélyezésének az irányába mutat”.

Tartalmazza a megállapodás, hogy a vádlott „gazdasági és ipari tanácsosi minőségben nagykövet úr személyi tanácsadója is”.

Ugyanekkor a vádlott arra vállalt kötelezettséget, hogy működésének teljes ideje alatt aktívan közreműködik a nagykövetség életében, és „a nagykövetség rendelkezésére bocsátja azokat a szükséges tárgyi és pénzügyi eszközöket, amelyek a K. Köztársaság közép-európai országokban történő magas szintű képviselőéhez szükségeltetnek”.

A vádlott közreműködése - a megállapodás szerint - kb. havi 1000 eurót, „egy nagykövetségi munkatárs fizetésének alapidíját” és egy új autó rendelkezésre bocsátását jelenti.

A megállapodás tartalmát tekintve tehát leszögezhető: a nagykövetség (a képviselő) és nem a nagykövet kívánt diplomáciai státuszt biztosítani a vádlott számára. A nagykövet csupán a diplomáciai útlevél „irányába mutató”, az ehhez szükséges lépések megtételét (kedvező vélemény adását) vállalta. Ennek fejében pedig a vádlott a nagykövetség és nem a nagykövet részére vállalta olyan pénzügyi és anyagi eszközök szolgáltatását, amelyek a küldő állam magas szintű képviselőéhez voltak szükségesek.

A fentiekből kétségtelen, hogy a megállapodás alapján nem a nagykövet, mint külföldi hivatalos személy jutott előnyhöz; a megállapodás a képviselőt preferálta.

A megállapodás alapján az is rögzíthető: a nagykövet nem jogilag lehetetlen, jogilag tilalmazott feltétel teljesítésére tett ígéretet, amikor a vádlott diplomáciai státusza iránti intézkedések megtételét helyezte kilátásba.

A diplomáciai kapcsolatokról Bécsben 1961. április 18-án aláírt nemzetközi szerződés kihirdetéséről szóló 1965. évi 22. tvr. (továbbiakban: Bécsi Egyezmény) 8. cikkének 2. pontja ugyanis a fogadó állam hozzájárulásától függően lehetővé teszi a fogadó állam állampolgárának a képviselő diplomáciai személyzetének tagjául történő kinevezését.

A nagykövet ezt a feltételt megkísérelte teljesíteni; nem vitatottan megkereste a Magyar Köztársaság Külügyminisztériumát a magyar állampolgár vádlott diplomáciai státuszához szükséges hozzájárulás megadása érdekében, mivel azonban a minisztérium a

hozzájárulását megtagadta, utóbb a megállapodásba foglalt ez a vállalás meghiúsult.

Összegzésként a fentiek alapján megállapítható: a vádlott a vád tárgyát képező anyagi juttatást nem jogtalan előnyként a nagykövet részére teljesítette.

Ebből következően pedig a Btk. 258/B. § (1) bekezdésébe foglalt törvényi tényállási elem, a külföldi hivatalos személy működésével kapcsolatban előny nyújtás hiányzik. Emellett a juttatás feltétele nem kötelességszegés volt. Amikor a juttatás történt a nagykövet részéről semmilyen kötelességszegés nem volt kimutatható; ekként pedig a Btk. 258/B. § (2) bekezdése szerinti tényállás sem valósult meg.

Téves az ítéletábrájának az a jogi álláspontja, mely szerint annak eldöntéséhez, hogy a nagykövet külföldi hivatalos személynek tekintendő-e, annak ismerete lenne szükséges, hogy őt a küldő állam a belső joga szerint milyen feladatok ellátásával bízta meg.

Miután az államok egymás közötti viszonyában, így a diplomáciai kapcsolataikban is a nemzetközi jog szabályai az irányadók, emiatt került sor arra, hogy az ítéletábra belső jogra vonatkozó megkeresésére a külügyminisztérium „mindössze” a Bécsi Egyezmény szövegére utalt vissza, tekintve, hogy az egyezményt a Közép-afrikai Köztársaság is ratifikálta.

A Bécsi Egyezmény értelmében a diplomáciai képviselő feladatköre - egyebek mellett - a küldő állam képviselője a fogadó államban.

A képviselő vezetője pedig az a személy, akit a küldő állam megbízott azzal, hogy e minőségben tevékenykedjék, míg a „diplomáciai személyzet tagjai” a képviselő személyzetének azon tagjai, akiknek diplomáciai rangjuk (pl. nagykövet) van. (Egyezmény 1. Cikk d) pont, 3. Cikk 1. a) pont, 14. Cikk)

Az itt említett egyezmény biztosítja a diplomáciai képviselő helyiségeinek, a diplomáciai képviselő személyének, magánlakásának stb. sérthetetlenségét, továbbá a fogadó állam részéről történő védelmét, ezen belül büntetőjogi védelemben részesítését is.

Ez utóbbi védelem nemzetközi jogi háttér normája a nemzetközileg védett személyek, köztük a diplomáciai képviselők ellen elkövetett bűncselekmények megelőzéséről és megbüntetéséről New Yorkban 1973. évi december 14. napján elfogadott Egyezmény kihirdetéséről szóló 1977. évi 22. tvr.

A tvr. szerint „nemzetközileg védett” személy nemcsak az államfő, a kormányfő, a külügyminiszter, hanem az állam bármely képviselője is, ha a nemzetközi jog alapján különleges védelemre jogosult. /1. cikk 1/a), b) pont/

Az pedig nem kétséges, hogy a nemzetközi jog, konkrétan a Bécsi Egyezmény ezt a különleges védelmet a diplomáciai testület tagjai számára előírja.

A fentebb említett nemzetközi egyezményeknek megfelelően a fokozott büntetőjogi védelmet a hazai jog a Btk. 232. §-ában, a „Nemzetközileg védett személy elleni erőszak” törvényi tényállásában biztosítja, amelynek (3) bekezdése kimondja: e § alkalmazásában nemzetközileg védett személy az a külföldi hivatalos személy, aki a rá vonatkozó nemzetközi szerződés alapján diplomáciai vagy nemzetközi jogon alapuló mentséget élvez.

Következésképpen mindazon személyek akiknek a nemzetközi jog az egyezményekben előírt védelmet biztosítja, a hazai jog részét képező nemzetközi jog speciális szabályai alapján minősülnek külföldi hivatalos személynek.

Erre figyelemmel B. L. is mint a K. Köztársaság államának képviselője, és a diplomáciai jog által védelemben részesülő nagykövete, külföldi hivatalos személynek volt tekinthető, attól függetlenül, hogy őt a küldő állam a saját belső joga szerint milyen feladatok ellátásával bízta meg.

A külföldi hivatalos személynek az ítélőtábla által hivatkozott Btk. 137. § 3. pontjában definiált fogalma a jogalkotói szándék szerint a Bécsi és a New York-i Egyezményben meghatározott személyi kört is átfogja.

Ehhez képest a nemzetközileg védett személyek nemcsak a sérelmükre elkövetett cselekmények szempontjából, hanem a nemzetközi közélet tisztaságát sértő bűncselekmények szempontjából is külföldi hivatalos személyek.

A külföldi hivatalos személynek korábban a Btk. 258/F. §-ában szereplő fogalom meghatározását a Btk. módosításáról szóló 2001. évi CXXI. törvény 47. §-a (2002. április 1-jei hatállyal) helyezte át a Btk. Általános Részébe.

Az utóbbi módosítás háttérében szintén nemzetközi szerződés áll.

A 2000. évi XXXVII. törvénnyel kihirdetett, a külföldi hivatalos személyek megvesztegetése elleni küzdelemről szóló egyezményben – az ún. OECD egyezményben – részes államok vállalták, hogy a területükön a külföldi hivatalos személyek vonatkozásában elkövetett vesztegetési cselekményeket aktív és passzív oldalról egyaránt – a hazai hivatalos személyek által megvalósított cselekményekhez hasonlóan – büntetni rendelik.

Az itt említett nemzetközi szerződés elvárásának megfelelően a Btk. a külföldi hivatalos személyt érintő vesztegetési törvényi tényállásokat és szankciókat is a hazai hivatalos személyek

cselekményeivel egyezően szabályozza. Az OECD Egyezmény ugyanis azt is hangsúlyozza, hogy a külföldi hivatalos személy megvesztegetése esetében a büntetőeljárás tekintetében mindegyik félnek a belső jogszabályai és jogelvei alkalmazandók (Egyezmény „Végrehajtás” címet viselő rendelkezése).

A külföldi hivatalos személy fogalmának az Általános Részbe áthelyezett definíciója szintén ennek az egyezménynek való megfelelést szolgálta.

A 2001. évi CXXI. törvény vonatkozó indokolása azonban nem hagy kétséget afelől, hogy a Btk. 137. § 3. pontjába foglalt – az OECD Egyezményből átvett – külföldi hivatalos személy fogalma ennél lényegesen tágabb értelmű.

Bár az értelmező rendelkezés ezt külön nem mondja ki, a törvény indokolása egyértelműen rögzíti: a jogalkotói akarat szerint a 137. § 3. pontja a Bécsi és a New York-i Egyezmények alapján külföldi hivatalos személynek tekintendő, nemzetközileg védett személyi kört is (a családtagok kivételével) magában foglalja.

B. L. a nemzetközi szerződések alapján külföldi hivatalos személy volt. A küldő állam képviselőjében minden ráruházott állami feladatot az ország területén elláthatott. Ezen belül a beutazási engedélyek, az útlevel ügyintézés keretében olyan állami feladatokat látott el, amely körben őt a magyar jogszabályok és jogelvek szerint a nemzetközi közélet tisztasága elleni bűncselekmény passzív alanyaként is külföldi hivatalos személynek kell tekinteni.

A másodfokú bíróságnak azonban a vesztegetés vádja alóli felmentő rendelkezése a passzív alanyra vonatkozó hibás jogi okfejtése ellenére is érdemben helyes.

A felmentés jogcíme azonban szintén korrekciót igényelt, ugyanis ahogy azt a Kúria már az előzőekben kifejtette, a Btk. 258/B. §-ának (1) és (2) bekezdésében meghatározott vesztegetés nemzetközi kapcsolatban büntette más törvényi tényállási elem hiányában nem valósult meg. Erre tekintettel pedig a felmentés jogcíme nem a Be. 6. § (3) bekezdésének b) pontja, vagyis bizonyítottság hiánya, hanem helyesen a 6. § (3) bekezdésének a) pontjában írt bűncselekmény hiánya.

Ugyanekkor egyetértett a Kúria az első- és másodfokú bíróság jogi álláspontjával abban, hogy a vádlott a Btk. 274. § (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntettét a diplomata útlevel felhasználásával megvalósította.

Az irányadó tényállás szerint a diplomáciai életben egyébként jártassággal nem rendelkező nagykövet annak ellenére, hogy a magyar

külügyminisztérium elutasította a vádlott diplomáciai státuszának elismerésére irányuló kérelmét, a vádlottat (hasonlóan más követségi segítőkhöz) 2005. szeptember 23-án a nevére szóló diplomata útlevéllal látta el.

Ez a nagyköveti magatartás a Bécsi Egyezmény fényében nyilvánvalóan kötelességszegő, mivel annak értelmében a diplomáciai személyzet tagjául egyfelől csak diplomáciai ranggal rendelkező személy, másfelől a fogadó állam állampolgára csak a fogadó állam hozzájárulásával nevezhető ki. A vádlott esetében mindkét előfeltétel hiányzott, hiszen függetlenül attól, hogy a nagykövet őt tanácsadónak tekintette, az diplomáciai státuszt nem jelentett, és ilyen státuszt igazoló diplomata kártyát sem kapott a magyar külügyminisztériumtól.

A vádlott - amint arra az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott - egyértelműen tisztában volt azzal, hogy nem diplomata, ilyen státusszal nem rendelkezik; a neki átadott útlevél tartalmilag hamis közokirat.

Tisztában voltak ezzel az ügyben kihallgatott tanúk is, akik szintén kaptak diplomata útlevelet, de azok valótlan tartalma miatt fel sem merült bennük, hogy azokat felhasználják; a nagykövet magatartását komolytalannak tartották.

A vádlott azonban annak kétségtelen tudatában, hogy diplomáciai képviselői jogállással nem rendelkezik, a diplomáciai útlevelet nemcsak a rendőri igazoltatása alkalmával használta fel, hanem annak birtokában minden egyéb, a diplomáciai státuszhoz kapcsolódó kiváltságot is megpróbált kihasználni. Állandó lakóhelyén DT-s rendszámú gépkocsival közlekedett (az iratokból kitűnően megkülönböztető hangjelzést is használva), olyan névjegykártyákat készíttetett, amelyeken magát a K. Köztársaság h.országi konzuljának nevezte; a tartózkodási helyén a konzulátusra utaló táblát is kihelyeztetett (nyomozati iratok 235. és 477. oldala).

A házkutatás során saját kézírásával kifejezetten a Bécsi Egyezményre hivatkozva tiltakozott az ellen, hogy a rendőrség a „diplomáciai mentesség alá tartozó” helyiségeket átkutassa (nyomozati iratok 471. oldal). Az ujjnyom vételét a diplomata mivoltára hivatkozva megtagadta (nyomozati iratok 71. oldal).

Az eljárás ilyen adatai mellett nem lehet kétséges, hogy a vádlott a Bécsi Egyezményt ismerte, és a valótlan tartalmú diplomata útlevelet a diplomáciai státuszból fakadó előnyök legalizálása végett birtokolta, majd használta fel, amikor a rendőrségen felmutatta.

Az elkövetés fentebb vázolt körülményei a vádlott alanyi bűnösségének magasabb fokát, cselekményének a közbizalom elleni bűncselekmény kategórián belüli nagyobb tárgyi súlyát jelzik, amelyekkel a másodfokú bíróság által alkalmazott büntetés messze

nem áll arányban.

Mindezek miatt a Kúria úgy ítélte meg, hogy a cselekmény jellege és tárgyi súlya a jelentősebb időmúlás ellenére sem teszi lehetővé az enyhítő rendelkezés alkalmazásával pénzbüntetés kiszabását.

Itt jegyzi meg, hogy az ítélet tábla a Btk. 2. §-ának az alkalmazásával határozatának indokolásában nem foglalkozott. A büntetés kiszabása körében a Btk. 87. § (2) bekezdésének e) pontját és a cselekmény elkövetése után hatályba lépett (2010. május 1-jétől hatályos) Btk. 38. § (3) bekezdését egyaránt felhívta.

Az enyhítő § felhívásából és abból megítélhetően, hogy a pénzbüntetés egy napi tételének az összegét 500 forintban határozta meg a másodfokú elbíráláskor már hatályos Btk. 51. § (3) bekezdésében írt törvényi minimum, vagyis 2500 forint helyett, egyértelműen következik, hogy - helyesen - a cselekmény elkövetése idején hatályban lévő rendelkezéseket tekintette a vádlott számára kedvezőbbnek. Ehhez képest viszont a Btk. 38. § (3) bekezdésére történő utalása nyilvánvalóan téves volt.

Bár a cselekmény elkövetése és a harmadfokú elbírálás között eltelt időben a közokirat-hamisítás büntetnének a büntetési tétele, a három évig terjedő szabadságvesztés nem változott, azonban a szabadságvesztés kiszabása esetén irányadó középérték /Btk. 83. § (2) bekezdés/, valamint a pénzbüntetésre vonatkozó szabályok szigorodása miatt a Kúria is a cselekmény elkövetése idején hatályos anyagi jogi szabályokat ítélte enyhébbnek.

A fentebb már kifejtettek miatt a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 398. § (2) bekezdésének alkalmazásával a büntetést kiszabó részében megváltoztatva a vádlottat 8 hónapi börtönbüntetésre ítélte, amelynek a végrehajtását - a vádlott büntetlen előéletére és kiskorú gyermekes családosi állapotára figyelemmel - a Btk. 89. § (1) és (3) bekezdése alapján próbaidőre felfüggesztette.

A jelentős időmúlásra tekintettel a próbaidő tartamát a törvényi minimumban, két évben határozta meg.

A vádlott megfelelő keresettel, illetve vagyonnal rendelkezik, ezért őt a Btk. 64. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a hatásosabb visszatartás érdekében pénzmellékbüntetésre is ítélte. Annak meg nem fizetése esetére a 65. § szerint rendelkezett.

A másodfokú ítéletet egyebekben a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Budapest, 2012. február 14.

*Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Ibolya s. k.
előadó bíró, Dr. Mészár Róza s. k. bíró*

*A Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.338/2010/10. számú ítélete a Kúria
Bhar.I.1474/2011/4. számú ítéletében írt változtatással a mai napon
jogerőre emelkedett és a szabadságvesztés kivételével
végrehajtható.*

Budapest, 2012. február 14.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke

A kiadmány hiteléül:

*bíróági tisztviselő
MTné*